

*Данијела Ристић**

Управа за извршење кривичних санкција

*Мирослав Бркић***

Факултет политичких наука, Универзитет у Београду

САРАДЊА ЦЕНТАРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ШУМАДИЈСКОМ ОКРУГУ СА ПОВЕРЕНИЧКОМ СЛУЖБОМ

Сажетак

Ванзаводске санкције и мере у Републици Србији спроводе се од 2008. године и обухватају широк спектар санкција и мера које се спроводе у заједници. За њихово успешно спровођење неопходан је мултиресорски приступ, односно сарадња различитих служби и система. Са становишта извршења ванзаводских санкција и мера, нарочито је битна сарадња центара за социјални рад и Повереничке службе. У циљу сагледавања до сада постигнутог степена сарадње између стручних радника центара за социјални рад и повереника као и информисаности радника центара о ванзаводским санкцијама и мерама и властите улоге у њиховом спровођењу, током 2016. године реализовано је емпиријско истраживање. Обухватало је стручне раднике у центрима за социјални рад у Шумадијском округу, поверенике надлежне за послове извршења ванзаводских санкција и мера. Резултати истраживања указују на недовољну информисаност стручних радника центара за социјални рад о пробационом раду и њиховим улогама у овим процесима, као и неопходност успостављања комуникационих канала и партнерске сарадње између ових служби.

Кључне речи: ванзаводске санкције и мере, центар за социјални рад, повереничка служба, партнерска сарадња, пробација.

* Мастер социјалног рада

** Редовни професор

1. ИСКУСТВА У ИЗВРШЕЊУ ВАНЗАВОДСКИХ САНКЦИЈА И МЕРА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, СА ОСВРТОМ НА САРАДЊУ У ЗАЈЕДНИЦИ

Послови извршења ванзаводских санкција и мера спроводе се искључиво у заједници, односно социјалном окружењу починиоца кривичног дела. Социјална укљученост водећи је принцип извршења ових санкција.¹⁾ Постоје различити варијетети извршења ових санкција и мера, те је за њихову реализацију неопходно укључивање стручњака из различитих области, односно система.

Током досадашњег рада Повереничке службе реализовано је више пројеката са циљем препознавања могућности и добробити сарадње са заједницом, посебно са установама социјалне заштите. Пилот-пројекат „Рад у јавном интересу са индивидуалним ангажовањем у установама социјалне заштите“ односио се на извршење казне рада у јавном интересу у установама социјалне заштите. Активности на пројекту реализоване су на територији повереничке канцеларије у Сомбору и у Нишу, а казне рада у јавном интересу у установама за смештај старијих лица. Иако је током припрема за реализацију пројекта било резервисаности представника послодавца у смислу безбедносног ризика и одговорности осуђених лица према раду, добром проценом личних карактеристика осуђених лица и њиховом припремом за извршење санкције од стране повереника, превазиђено је полазно неповерење и евалуацијом пројекта закључено је да су казне извршене на задовољство свих субјекта укључених у пројекат.

Крајем 2013. године у повереничкој канцеларији у Ваљеву реализован је пилот-пројекат „Међуресорна сарадња на постпеналном прихвату“ са установама социјалне заштите у циљу реализације постпеналног прихвата осуђених лица из КПЗ у Ваљеву. Евалуација пројекта такође је показала позитивне резултате и спремност свих укључених субјеката за наставак сарадње. Међутим, након истека пројекта није било даљих активности.

У периоду од маја 2015. до априла 2016. године реализован је пројекат „Подршка имплементацији нових законских одредби у области постпеналног третмана“ који је спровео Центар за превенцију криминала и постпеналну помоћ НЕОСТАРТ у сарадњи са Повереничком службом. Један од циљева је умрежавање повереничких канцеларија у девет градова у Србији са релевантним ло-

1) Зоран Илић, „Заштитни надзор условно осуђених лица – алтернатива која обећава“, у зборнику: *Превенција и третман поремећаја понашања* (приредице: Весна Жунић Павловић, Марина Ковачевић Лепојевић), ФАСПЕР, Београд, 2010, стр. 217.

калним актерима. На одржаним округлим столовима представници установа социјалне и здравствене заштите, Националне службе за запошљавање и невладиних организација, препознају потребу за сарадњом али без јасних усмерења. Округли столови су показали да недостају упутства и процедуре као и довољна информисаност о делокругу рада повереничких канцеларија и властитих улога у процесима извршења ванзаводских санкција и мера.²⁾

2. САРАДЊА ПОВЕРЕНИКА СА ЦЕНТРИМА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ШУМАДИЈСКОМ ОКРУГУ

У свим градовима у Републици Србији у којима су отворене повереничке канцеларије, локална самоуправа и Министарство правде – Управа за извршење кривичних санкција, потписали су *Меморандум о сарадњи у извршењу алтернативних санкција и мера*. У складу са овим документом казне рада у јавном интересу могу се реализовати у свим службама чији је оснивач локална самоуправа. Такође, обавезе одређене условном осудом са заштитним надзором могу се реализовати у установама здравствене и социјалне заштите, сагласно споразуму који је потписан са Министарством правде. Задатак повереника је да остварује непосредну сарадњу са одговорним лицем у установи здравствене и социјалне заштите или другом релевантном органу или организацији у којој осуђено лице испуњава обавезе одређене одлуком суда којом је изречена санкција условна осуда са заштитним надзором. Иначе, ова санкција представља есенцију пробације и подразумева системски професионални рад на промени ставова и понашања извршиоца кривичног дела и њено трајање је најдуже у односу на друге ванзаводске санкције и мере.

Повереничка канцеларија у Крагујевцу, која је отворена 2011. године, надзире извршење ванзаводских санкција и мера на територији коју покрива Виши суд у Крагујевцу, односно Шумадијски округ који чине општине Аранђеловац, Топола, Рача, Баточина, Кнић и град Крагујевац. У складу са Меморандумом који су потписали град Крагујевац и Министарство правде, извршења казне рада у јавном интересу може се реализовати у комуналним предузећима у граду Крагујевцу као и на територијама наведених општина, осим на територији општине Кнић. На територији ове општине споразум није потписан јер није било лица којима је изречена казна рада у јавном интересу. Споразум о сарадњи са установама здравствене и социјалне заштите и других организација, у

2) Центар за превенцију криминала и постпеналну помоћ, Internet, <http://neostart.org>, 1/06/2017

вези извршења казне условна осуда са заштитним надзором није потписан.

Повереничка канцеларија у Крагујевцу издваја се по томе што је под њеним надзором извршен највећи број санкција условна осуда са заштитним надзором. На основу увида у досијеа лица којима је изречена ова санкција, до краја 2016. године, примљено је 26 пресуда. Од наведеног броја, у шеснаест пресуда изречене су обавезе посеђивања саветовалишта за брак и породицу и спровођење третмана у центру за социјални рад. Од наведеног броја пресуда само у једном случају осуђени је успешно извршио планирани психо-социјални третман у Саветовалишту за брак и породицу, док је један осуђени прекинуо психо-социјални третман због радног ангажовања изван Крагујевца. У четири случаја санкција није реализована због немотивисаности осуђених лица да сарађују са повереником, један осуђени је извршио суицид пре почетка извршења казне. У девет случајева обавезе које је суд изрекао нису реализоване због става стручних радника саветовалишта да осуђена лица не испуњавају критеријуме за укључивање у третман.

Истраживање реализовано 2016. године у центрима за социјални рад у Шумадијском округу и са повереницима запосленим у повереничким канцеларијама у Србији, испитивало је могућности за успостављање делотворног оквира међуресорне сарадње у складу са међународним и националним законодавством.

3. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Предмет истраживања огледао се у идентификовању упознатости стручних радника центара за социјални рад у Шумадијском округу о ванзаводским санкцијама и мерама у Републици Србији, о облицима и квалитету досадашње сарадње са Повереничком службом, као и о њиховим ставовима о могућностима за унапређење сарадње. Са друге стране, настојало се доћи и до сазнања о ставовима повереника о досадашњој сарадњи са установама социјалне заштите, примарно центрима за социјални рад и утицају ове сарадње на квалитет њиховог рада.

Општа хипотеза истраживања је гласила: На националном нивоу још увек није препознат значај партнерског рада у извршењу ванзаводских санкција и мера.

Прикупљање података током истраживања реализовано је применом методе испитивања – техника анкета са полуструктурираним писменим упитником. За потребе истраживања коришћена

су два циљано конструисана упитника различите садржине: један намењен стручним радницима центара за социјални рад, а други повереницима. Упитници су подразумевали анонимност испитаника.

За обраду података коришћена је статистичка метода анализа фреквенције.

4. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Најзначајнија међународна акта у вези са спровођењем санкција и мера алтернативних институционалном третману су Токијска правила УН и Пробациона правила ЕУ.³⁾ Она се залажу за спровођење истраживања која за предмет имају проблеме с којима се суочавају клијенти, практичари и заједница. У том смислу ово истраживање је једно од ретких на територији Републике Србије које се бави овом тематиком.

4.1. Резултати истраживања на узорку стручних радника центара за социјални рад у Шумадијском округу

Истраживање је реализовано у четири центра за социјални рад у Шумадијском округу: Крагујевцу, Аранђеловцу, Баточини и Книћу, на узорку од 23 стручна радника запослених у Екипи за одрасла и стара лица.

Табела бр. 1: Стручни профил испитаника

Стручни профил	ЦСР „Солидарност“	ЦСР „Шумадија“	ЦСР „Сава Илић“	ЦСР „Кнић“	Укупно	Процент
Социјални радник	3	4	3	1	11	47,8%
Психолог	2	1	/	1	4	17,3%
Правник	1	2	/	/	3	13%
Социолог	2	/	/	/	2	8,7%
Педагог	/	1	/	/	1	4,4%
Андрагог	1	/	/	/	1	4,4%
Специјални педагог	/	/	/	1	1	4,4%
Укупно	9	8	3	3	23	100%

3) Центар за права детета, УНИЦЕФ, *Права детета и малолетничко правосуђе*, Београд, 2005.

Социјални радници су најзаступљенији стручни профил (47,8%), што је у складу са структуром запослених у центрима за социјални рад у Републици Србији. Између 10 и 20 година радног искуства имало је 33% анкетираних, преко 20 година 37,5%, а од 1 до 5 година 21%.

Табела бр. 2: Професионално искуство испитаника у раду са пунолетним извршиоцима кривичних дела

Понуђени одговори	ЦСР „Солидарност“	ЦСР „Шумадија,“	ЦСР „Сава Илић“	ЦСР „Кнић“	Укупно	Процент
	ЦСР	ЦСР	ЦСР	ЦСР		
Да, као водитељ случаја	6	5	2	1	14	63,7%
Да, кроз сарадњу са колегама који су радили на случају	2	2	1	2	7	31,8%
Нисам имао/имала искуства у раду са таквим лицима	1	0	0	0	1	4,5%
Укупно	9	7	3	3	22	100%

На основу добијених резултата може се констатовати да је 95% испитаника имало искуства у раду са пунолетним извршиоцима кривичних дела, односно категорији лица према којима Повереничка служба спроводи извршење.

Да није информисано о ванзаводским санкцијама и мерама извештава 8,7% испитаника док 62,5% има сазнања, али она нису довољна за конкретно навођење било које алтернативне санкције и мере, што њихову реалну упознатост доводи у питање. Само 26,1% сматра да познаје алтернативне санкције и мере наводећи следеће: *новчано плаћање; рад у јавном предузећу; казна рада у јавном интересу; друштвено користан рад; условна осуда са заштитним надзором; посредовање и помирење са оштећеним; условни отпуст*. С обзиром да Закон о извршењу ванзаводских санкција и мера⁴⁾ препознаје три врсте санкције (казна рада у јавном интересу, условна осуда са заштитним надзором и казна кућног затвора са или без електронског праћења), јасно је да ниједан испитаник није у потпуности тачно одговорио на постављено питање. Ретки препознају казну рада у јавном интересу и условну осуду са заштитним надзором, док нико није навео казну кућног затвора. Истина, сви наведени одговори припадају алтернативним санкцијама и мерама,

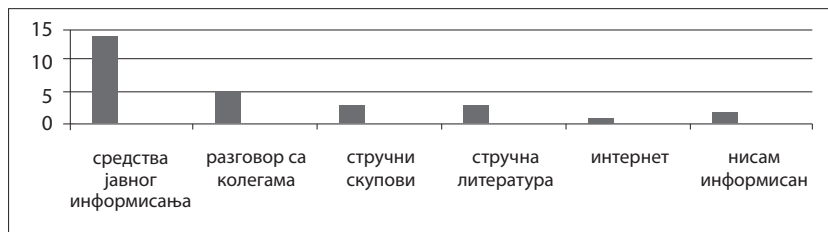
4) Закон о извршењу ванзаводских санкција и мера, *Службени гласник РС*, бр. 55/2014.

али не према пунолетним лицима, односно у складу са позитивним законским одредбама. При томе треба рећи да су санкције рад у јавном интересу и условна осуда са заштитним надзором, препознате искључиво од стране стручних радника ЦСР у Крагујевцу са којима су повереници остварили сарадњу. На основу наведених података можемо закључити да 74% испитаника није информисано о ванзаводским санкцијама и мерама док за преосталих 26% можемо рећи да су недовољно информисани о овој области.

Табела бр. 4: Информисаност стручних радника ЦСР о алтернативним санкцијама и мерама

Понуђени одговори	ЦСР „Солидарност“	ЦСР „Шумадија“	ЦСР „Сава Илић“	ЦСР „Кнић“	Укупно	Процент
Да, познате су ми следеће алтернативне санкције и мере...	5	0	1	0	6	26,1%
Моја информисаност о алтернативним санкцијама и мерама је недовољна за конкретно навођење истих	3	8	1	3	15	65,2%
Нисам информисан о алтернативним санкцијама и мерама	1	0	1	0	2	8,7%
Укупно	9	8	3	3	23	100%

Графикон бр. 1: Извори информисања испитаника о ванзаводским санкцијама и мерама

Поражавајући податак је да су масовни медији главни извор информисања, а да су на зачелју стручни скупови и стручна литература. И ови резултати показују да не постоји системски приступ

у упознавању запослених у центрима за социјални рад са радом Повереничке службе, односно властитим улогама.

Табела бр. 5: Упознатост испитаника са законом о ванзаводским санкцијама и мерама

Понуђени одговори	ЦСР „Солидарност“	ЦСР „Шумадија“	ЦСР „Сава Илић“	ЦСР „Кнић“	Укупно	Процент
Упознат сам са законом и познато ми је да се установе соц. заштите ангажују у следећим областима...	4	0	0	1	5	21,7%
Познато ми је да закон постоји али ми није познато да обухвата и послове из области социјалне заштите	2	8	1	1	12	52,2%
Није ми познато да постоји такав закон	3	0	2	1	6	26,1%
Укупно	9	8	3	3	23	100%

Највећи проценат испитаника (52,2%) упознат је са постојањем наведеног закона али не и са улогама система социјалне заштите у његовом спровођењу. Нешто више од четвртине (26,1%) нема сазнања о његовом постојању. Само 21,7% анкетираних упознато је са законом о извршењу ванзаводских санкција и мера и препознаје учешће установа социјалне заштите у следећим областима: *права из социјалне заштите; породично правна заштита; успостављање контакта са породицом; васпитне мере за малолетнике; забрана приступа оштећеном* што је у складу са актуелним законодавством у овој области.

Укупно посматрано, највећи проценат испитаника (78,3%) нема сазнања да Закон о извршењу ванзаводских санкција подразумева укључивање система социјалне заштите у третман извршилаца кривичних дела, што је у складу резултатима о општој информисаности, где је установљено да 74% испитаника није информисано о незатворским санкцијама.

Табела бр. 6: Информисаност испитаника о пословима и овлашћењима повереника

Понуђени одговори	ЦСР „Солидарност“	ЦСР „Шумадија“	ЦСР „Сава Илић“	ЦСР „Кнић“	Укупно	Процент
Познато ми је и то су...	4	0	0	0	4	17,4 %
Нису ми познати послови и овлашћења повереника	5	8	3	3	19	82,6%
Укупно	9	8	3	3	23	100%

О делокругу рада повереника информисана су само четири стручна радника ЦСР у Крагујевцу, што чини 17,4% укупног броја испитаника, док испитаницима из других центара није познато које послове обавља повереник. Чињеница да убедљива већина не познају делокруг рада повереника указује да нису у могућности ни да препознају властите улоге у систему извршења. Вероватно је и то један од разлога што чак 45,5% испитаника има негативан став о кључној улози центра за социјални рад на нивоу сарадње са локалном заједницом у спровођењу ванзаводских санкција.

Непознавање делокруга рада Повереничке службе од стране стручних радника ЦСР сигурно зависи и од учесталости њихових контаката и квалитета досадашње сарадње са повереницима.

Табела бр. 7: Успостављена сарадња између стручних радника ЦСР и Повереничке службе

Понуђени одговори	ЦСР „Солидарност“	ЦСР „Шумадија“	ЦСР „Сава Илић“	ЦСР „Кнић“	Укупно	Процент
Јесам, више пута	1	0	0	0	1	4,5%
Јесам, једанпут	1	0	0	0	1	4,5%
Нисам	7	7	3	3	20	91%
Укупно	9	7	3	3	22	100%

Одговори испитаника говоре у прилог недовољне или, може се рећи, изостанка сарадње између стручних радника ЦСР и По-

вереничке службе, с обзиром да се 91% стручних радника центара изјаснио да нису сарађивали са Повереничком службом. Од укупно четири центра за социјални рад у Шумадијском округу, радници три центра нису имали контакта са Повереничком службом, иако се на територијама које покривају, ванзаводске санкције извршавају годинама уназад. Разлоге за овакву ситуацију можемо наћи и у субјективним и објективним разлозима. Актуелно је велики број лица на извршењу ванзаводских санкција и мера, а мали број повереника који надзире извршење. Разлоге за изостанак сарадње између Повереничке службе и ЦСР можемо тражити и у недовољној подршци са локалног нивоа, у непостојању координације субјеката који би требало да буду укључени у спровођење ових санкција и мера, недовољној афирмацији ванзаводских санкција и сл.

4.2. Резултати истраживања на узорку повереника запослених у повереничким канцеларијама у Републици Србији

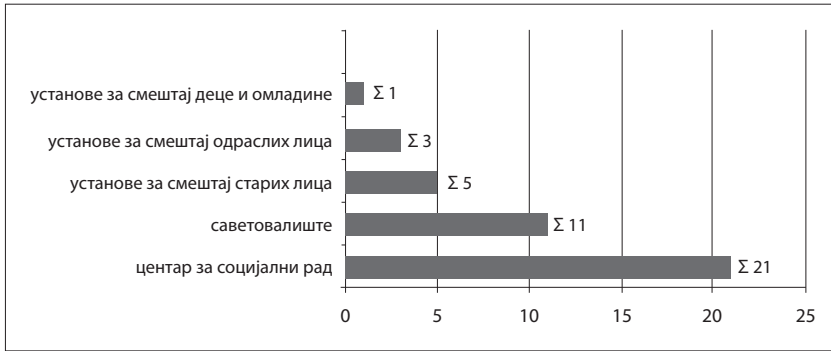
Упитници намењени запосленима у Повереничкој служби прослеђени су електронским путем у све повереничке канцеларије у Републици Србији. Одговорило је свих 22 повереника из 18 повереничких канцеларија

Табела бр. 8: Професионални профил повереника

Професионални профил	Број повереника	Процент
Социјални радник	5	22,7%
Психолог	7	31,8%
Педагог	/	/
Андрагог	/	/
Социолог	2	9,1%
Специјални педагог	8	36,4%
Укупно	22	100%

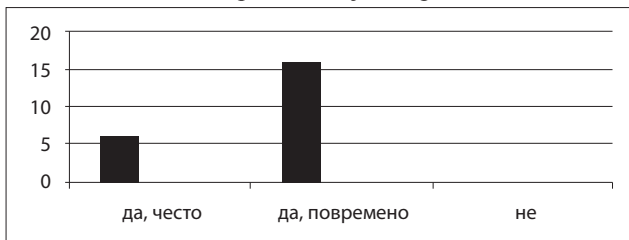
У узорку повереника најзаступљенија је професија специјални педагог (36,4%), затим психолог (31,8%) и социјални радник (22,7%). Наведена структура последица је „преливања“ професија из затворског система тј. из службе за третман где су у највећем броју запослени специјални педагози и психолози, одакле су и регрутовани први повереници. Број социјалних радника у Повереничкој служби повећао се након пријема радника путем јавног конкурса.

Графикон бр. 2: Установе социјалне заштите са којима повереници сарађују током спровођења алтернативних санкција и мера

Највећи проценат повереника (око 95%) означио је центар за социјални рад као установу социјалне заштите са којом сарађује током извршења ванзаводских санкција и мера, што говори у прилог тврдње да ова институција има централну улогу. Из узорка стручних радника ЦСР добили смо податак да 91% анкетираних није сарађивао са Повереничком службом (табела 7). Разлог овако упечатљиве разлике у ставовима, може бити узрокован чињеницом да су први узорак чинили само центри за социјални рад у Шумадијском округу, а у другом повереници са територије Републике. У том смислу могуће је да ставови запослених у центрима за социјални рад представљају само локални контекст. Сарадња између Повереничке службе и центара за социјални рад примарно се успоставља на утврђеним потребама извршилаца кривичних дела а које су из области социјалне заштите. Међутим из досадашњег искуства запажамо да се ова сарадња успоставља и из разлога што су извршиоци кривичних дела, пре извршења санкције, регистровани као корисници социјалне заштите што потврђују и резултати приказани на *графикону 3*.

Графикон бр. 3: Учесталост појаве да су лица на извршењу алтернативних санкција и мера истовремено и корисници услуга центра за социјални рад

Ако упоредимо податке стручних радника ЦСР у вези са професионалним искуством у раду са пунолетним извршиоцима кривичних дела (табела 3), који указују да је 95% испитаника имао ово искуство, са резултатима које смо добили од повереника, потврђујемо став о потреби успостављања партнерства у смислу размене информација и података ради предузимања интервенција у складу са делокругом рада сваког од система.

Табела бр. 10: Ставови повереника о степену информисаности стручних радника ЦСР о алтернативним санкцијама и мерама

Понуђени одговори	Укупно	Процент
Информисани су	2	9,1%
Недовољно су информисани	19	86,4%
Нису информисани	1	4,5%
Укупно	22	100%

Убедљива већина (86,4%) сматра да запослени у центрима за социјални рад нису довољно информисани о алтернативним санкцијама и мерама. Занимљиво је да као основни разлог издвајају превелик обим послова стручних радника у центрима за социјални рад, услед којег нису у могућности да издвоје време за едукацију и да се у већој мери ангажују на спровођењу ванзаводских санкција.

Кроз наредно питање повереницима је дата могућност да изаберу једну или више ванзаводских санкција или мера на чије би извршење позитивно утицала интензивнија сарадња са стручним радницима ЦСР.

Табела бр. 11: Ванзаводске санкције и мере на које би интензивнија сарадња са стручним радницима ЦСР посебно позитивно утицала

Понуђени одговори	Укупно	Процент
Условна осуда са заштитним надзором	18	81,8 %
Кућни затвор	13	59,1 %
Рад у јавном интересу	1	4,5 %
Извршење мера одређених уз условни отпуст	12	54,5 %
Пружање помоћи лицу после извршења казне затвора	20	90,9 %
Примена посебних мера за спречавање вршења кривичних дела против полне слободе према малолетним лицима	17	77,3 %
Друго ⁵	1	4,5 %

5) Повереник који је обележио одговор „друго“ написао је следеће мишљење: „ЦСР много дуже ради послове у заштити грађана и са много више искуства те је њихова сарадња добродошла у свим сегментима рада.“

Очигледно је да повереници препознају улоге центра за социјални рад у већини мера и санкција. Изузетак је рад у јавном интересу који се пре свега реализује у локалним јавним службама. Неки од одговора које су дали повереници су: *Обезбеђење основних потреба; Психосоцијални третман; Постепенални третман; Насиље у породици; Подаци о жртвама сексуалног насиља; Поремећени породични односи; Породице вулнерабилних појединаца; Пружање релевантних и стручних података о породици осуђеног; Идентификовање особе за подршку; У свим областима рада у зависности од потреба осуђеног.*

Табела бр. 12: Оцена квалитета досадашње сарадње са стручним радницима ЦСР

Понуђени одговори	Укупно	Процент
Одличан	4	18%
Просечан	9	41%
Задовољавајући	9	41%
Незадовољавајући	0	/
Укупно	22	100%

Приликом тумачења ових података треба имати у виду да се ставови повереника заснивају на појединачним контактима које остварују са стручним радницима ЦСР, често и преко личних познанстава, тако да квалитет сарадње зависи и од личног статуса повереника у заједници, његових/њених способности да презентује разлоге за сарадњу као спремности радника центра да разуме и прихвати сарадњу. Уколико би се сарадња формализовала са ширењем адекватних информација о спровођењу ванзаводских санкција и њен квалитет би био боље вреднован.

За изнетим мишљењем сагласни су и повереници што се може видети из њихових ставова о унапређењу квалитета сарадње са системом социјалне заштите: *Упознавање радника ЦСР са њиховом улогом; Склапање уговора о међуресорној сарадњи; Поједноставити начин размене битних информација о корисницима наших услуга; Заједничка обука оба кадра.*

5. ЗАКЉУЧАК

Имплементација нових решења за старе проблеме готово увек је обележена различитим тумачењима и супротстављеним тенденцијама што резултира недостатком подршке и неадекватном

применом. Овакве прилике могу задесити и спровођење ванзаводских санкција и мера у Републици Србији уколико се не предузму конкретне активности у циљу мобилисања ресурса друштвене заједнице, успостављања међу-ресорне сарадње и примене мултидисциплинарног рада.

Ставови стручних радника центара за социјални рад и повереника довољно говоре о неопходности предузимања конкретних активности у циљу успостављања партнерске сарадње и дефинисања смерница за међуресорну сарадњу, што би у актуелној ситуацији био први значајан корак ка развијању мреже прихвата починилаца кривичних дела у складу за пробационим вредностима, јер би у супротном могли доћи у ситуацију да професионалне активности повереника буду обесмишљене као и сама идеја ванзаводских санкција и мера.

ЛИТЕРАТУРА

Закон о извршењу ванзаводских санкција и мера, *Службени гласник РС*, бр. 55/2014.

Илић Зоран, „Заштитни надзор условно осуђених лица – алтернатива која обећава“, у зборнику: *Превенција и третман поремећаја понашања* (приредиле: Весна Жунић Павловић, Марина Ковачевић Лепојевић), ФАСПЕР, Београд, 2010.

Центар за права детета, УНИЦЕФ, *Права детета и малолетничко правосуђе*, Центар за права детета, Београд, 2005.

Центар за превенцију криминала и постпеналну помоћ, Internet, <http://neo-start.org>, 1/06/2017

Danijela Ristic, Miroslav Brkic

COOPERATION OF THE CENTERS FOR SOCIAL WORK WITH THE PROBATION SERVICES IN SUMADIJA DISTRICT

Resume

Non-institutional sanctions and measures in The Republic of Serbia have been executed since 2008 and include wide range of sanctions and measures that have been executed in the community. For their successful execution, multidisciplinary work of the probation services with the professionals from all other social politics domains such as social work, health care, education, employment and other social resources

is essential and mandatory. In our work, we paid special attention to cooperation of the centers for social work with the probation services because these institutions should be the first ring in the chain of the partnership cooperation and should provide adequate social network to help perpetrators of the crime. In the previous period, in several cities in Serbia some projects have been realized in order to establish agency cooperation between probation services and social security institutions, primarily centers for social work and the evaluation of these projects shows the readiness of both systems for team work, but positive experiences remained on the level of people engaged into the project. Adequate implementation of the probation work with perpetrators of the crime obviously demands higher standard of the engagement on various levels. According to experience related to execution of the non-institutional sanctions and measures we can conclude that insufficient ``openness`` of the skilled professionals from the centers for social work related to the cooperation with the commissioners is caused by their insufficient awareness about probation services scope of work and related legal framework as well as insufficient knowledge in regards to probation work principles. Mentioned paragraph represents the basic hypothesis of our research whose results we present in this work. In order to perceive the achieved level of cooperation between the skilled professionals from the centers for social work and the commissioners, as well as awareness of those professionals about the non-institutional sanctions and measures and their own role in the execution we did the empirical research in the centers for social work in Sumadija district as well as with the commissioners in charge for the execution of the non-institutional sanctions and measures. The research was realized in 2016 and in order to get qualitative data we used interrogation technique and a survey with semi-structured written questionnaire. For the research purposes we used two questionnaires with different contents made in accordance with research subject and targeted sample. We used statistical methods of frequency analysis for data processing. By analyzing research results based on sample of skilled professionals from centers for social work in Sumadija district we found out that 74% of the respondents think that they are not informed enough about the non-institutional sanctions and measures while 26% of them think they are informed enough. But, by detailed analysis of the questionnaire responses we concluded that they recognize only two sanctions. Further, 78,3% of the respondents do not know that the Law on execution of the non-institutional sanctions implies inclusion of the social protection system in the treatment of the perpetrators of the crime. Only 17,4 % of the respondents are informed about the scope of work of the commissioners

while 91% of the skilled professionals from the center for social work declared that they did not cooperate with the probation services. 54,5% of the respondents agree that the centers for social work have central role in social politics domain in the execution of the non-institutional sanctions. 86,4 % of the commissioners think that the skilled professionals from the center for social work are not informed enough about the non-institutional sanctions and measures while 4,5 % think that they are. Only 24% of the commissioners think that the skilled professionals from the center for social work know their role in the execution of the non-institutional sanctions. We consider as an important fact which shows that 95 % of the commissioners think that the centers for social work are social protection institutions with whom they cooperate during execution of the non-institutional sanctions. Also, 95,5 % of the commissioners think that the partnership cooperation with the centers for social work would be useful and beneficial for both systems and for their positive perception in the local community. The research results confirmed our assumptions but also appointed the necessity to resolve the current problem regarding establishment of the partnership agreement about cooperation between the execution of the non-institutional sanctions system and social protection system and also the necessity to systematically inform the skilled professionals from social work domain about their own role and about probation services scope of work.

Key words: non-institutional sanctions and measures, center for social work, probation services, partnership cooperation.

* Овај рад је примљен 8. јуна 2017. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 28. августа 2017. године.